ГРОМАДЯНКА

ОРГАН ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК НА ЕМІГРАЦІЇ

Р. IV
Ч. 5-6
1949

Члени Жіночої Секції III-го Конгресу СУМу

Зліва перший ряд: Л. Сидоренко, Я. Мороз, член УПА, представниця ОУЖ п. Трофимовська, С. Музика, К. Кохно; другий ряд: Г. Турчик, Н. Партикевич, Н. Шехей, член УПА, Параскевія Ема, член УПА.

Ціна 50 пф.
для членів ОУЖ

Ірина Павликовська

Наше становище до громадського сектора

Українські жіночі організації так на рідних землях як і на еміграції все тісно співпрацювали з українськими громадськими організаціями. Український жіночий рух мав все іншу закраску, як у других народів, бо українській жінці перед очима все стояла головна ціль — це змагання українського народу до самостійного життя. І вона включувалася в цю боротьбу, усвідомлюючи у своїх власних організаціях широкі маси українського жіноцтва про їх завдання перед українським народом та їх завдання в суспільному житті.

Коли ми знайшлися після тяжких воєнних кількалітних переживань на еміграції, українська громада зовсім слушно шукала оборони себе і свого становища у власній організованості, у власній центральній організації, яку створила вже дуже скоро, бо в листопаді 1945 року. Українська Громадська Централя ЦПУЕ, вибрана 1-го листопада 1945 р. в Ашаффенбургу, очолювала весь час українське громадське життя, боронячи інтересів скитальців. Наша власна організованість допомогла нам перетревати найтяжчі часи: часи репатріяції. Після певного успокоєння ми почали творити дальші організації з різними завданнями, розбудовуючи дуже сильно наше власне громадське життя в підготовці до майбутнього. І тут треба підкреслити, що вся наша зорганізованість виконала дуже важне завдання: вишколила і перевишколила цілі кадри наших людей, розбудувала школи, де тисячі наших дітей в тяжкі роки еміграції, хоч перебували в таборах, то таки мали змогу вчитися в рідній українській мові. Починаючи від діточого садка аж до підготовки до власних шкіл, наші діти не тратили років, кінчили школи і добивалися дипльомів на чужих і своїх університетах. Ми зробили це самі, своїми скромними засобами, і організованістю. Ми не заперечуємо, що могли бути недотягнення, чи поодиноких плянів не виконано у цілости, але треба брати до уваги умовини серед яких ми працю вели.

Сьогодні приходимо до останньої фази нашої еміграції в Німеччині, а саме до переселення з провізоричного нашого побуту на терені Німеччини до постійних місць поселення. Кожний здає собі з того справу, яке це велике і тяжке завдання і в тому моменті потрібне повне зосередження наших сил і повне об'єднання українських змагань тут і в цих краях, де вже поселені наші українці з давніших часів і тепер.

А що тепер діється? В часі, коли потрібне найбільше сконцентрування і об'єднання наших сил і з цілою нашою силою ми повинні, як громадські допомогові організації, звернути цілу увагу на використання найкращих можливостей переселення, — у нас в громадському секторі повне розбиття. Тоді, коли число наших скитальців в Німеччині меншає і слід подумати про об'єднання всіх допомогових відтинків нашої громадської централі, — ми доводимо до того, що повстає сьогодня ще одна централя з такимиж самими завданнями.

Ми жінки все обстоювали думку, що наша громадська централя мусить бути виключно громадсько-допомоговою організацією і всі спори партійно-політичні не можуть мати в ній місця. Ми з прикрістю слідкували на зборах цієї централі, як йшли торги, хто скільки мандатів дістане. Ми перестерігали, що правда наші голоси були голосами вопіющого в пустині. Наші панове, хоча залюбки всю тяжку і чорну роботу складають на нас жінок, — не уважали навіть за потрібне вибрати бодай одну делєгатку-жінку. Всеж таки відпоручниці нашої організації ОУЖ,—як і на попередніх так і на останніх зборах ЦПУЕ,—голосно протестували проти партійних розгривок на терені громадської, допомогової організації. Слід згадати виступи наших представниць на останніх зборах ЦПУЕ п.п. Людмили Івченко і Марії Біляк. Українські громадські допомогові організації мусять бути поза межами партійних розгривок. Там мають бути в першу чергу люди з певною практикою в громадсько-суспільній роботі, які відповідають даному завданню і знають свою працю, а не тому, що вони є відпоручниками цієї чи іншої партії. Вони можуть бути людьми навіть з виразною партійною закраскою, але, коли вони знають своє завдання і в громадських установах забувають про це, що вони є партійними людьми, а слугами загально-національних інтересів.

З прикростю ми пригадуємо собі такі моменти, коли до нас, як у громадській праці невтральних, приходили на зборах зі всіх сторін і забігали чемно про попертя від нашої делєгатки. А коли партійні люди зговорилися, — то тоді били нас з обох сторін. Ми з прикрістю бачили, як люди навіть дуже цінні і вартісні, брали на себе мандати і зобов'язання, такі, до яких не мали жодних кваліфікацій, а робили це тільки тому, що були відпоручниками тої чи іншої партії, щоби втримати партійну рівновагу!

Сьогодні в найтяжчому моменті наші панове на прикінці нашої еміграції в Німеччині, в найтяжчий час довели до внутрішної катастрофи. Це, що було нашою найбільшою гордістю, а саме, що ми українці маємо одну громадську централю і могли порядкувати всі справи на тутешнім терені на основі громадського порозуміння, — це все розбите. Авторітети, які нам потрібні були, щоб держати всеж таки кадри нашого громадянства в руках, бо знаємо, що значить таке життя, яке ведемо від пяти років в Німеччині. Нищать, валять дотеперішню систему нашого громадського життя, валяться авторітети, не дивлячись на те, що заваливши хочби одну цінність і хочби один авторітет, не так легко знайти нам серед мас віру для другого. Замість упорядкувати громадський сектор внутрішньо доводять до цього, що член виконного органу УНР — внутрішнього відтинку, цей, — який в гярячці заїлости, мав гасити ці розпалені пристрасті, — перший починає кампанію той, — хто мав наприкінці зловити в руки ось ці дві розгорячковані сторони. Люди навіть звичайно зрівноважені і відповідальні в розбурханій атмосфері доводять до ситуацій, з яких нема виходу.

Шановні панове! Досить. Досить ми вже мовчали і виконували невдячну, тяжку, чорну роботу, за яку ви збирали лаври, а ми оставали тихо і скромно в куті, вважаючи, що справа важна, а не амбіції. Але сьогодні ми вже не будемо мовчати. Жадаємо від вас усіх без різниці, з якої ви групи чи партії — помиріться. Жадаємо від вас усіх, бо віримо, що вам інтереси української спільноти всеж таки лежать на серці.

Ми мусимо мати один громадський центр, який має стояти на службі народу і нашої політичної еміграції, як його частини, але не має партійних і політичних справ на терені громадського допомогового сектора. Ми мусимо зібрати всі наші сили і зужити усю енергію, щоби приєднати громадську опінію українців Америки і Канади і жадати інтензивної помочі в тяжкім положенню, в якім ми найшлися.

В імені всіх тих жінок — вдів з дітьми, яких чоловіки в найкращій вірі і любові до української справи жертвували своїм життям, — жадаємо, щоби ви упорядкували ці спори між собою і занялися їхньою судьбою. Досі всі ті, що мають опіку своїх батьків, мають вигляди на дальшу їхню опіку, а ніхто не журиться, щоби вивезти і поселити тих жінок, бо вони є „балястом", — вони є тяжким елементом до переселення і їх кинеться в якийнебудь кут.

Ми остерігаємо вас, що ми ходили „з капелюхами" в Америці і Канаді і ми збирали гроші тут по таборах не на те, щоби ви розбивали наше життя. Ми жінки домагаємося, щоби Українська Національна Рада взяла на себе ініціятиву упорядкувати і довести до згоди відтинок громадської допомогової організації.

Громадські допомогові організації мають бути вільні від політичних спорів. Вони мають працювати в інтересі всіх, цілої української спільноти на еміграції. Розбиття на тому відтинку в нинішнім моменті є злочином.

Ірина Павликовська.

Дарія Ребет

Новий Світ і еміграція

Масовий виїзд скитальців з Европи, якого так дуже очікувано, — відкриває новий етап в життю нашої еміграції, а ще більше створює переломовий стан в особистому життю одиниць і родин. В Новий Світ іммігрант входить з відчуттям таки дещо інакшого світа, який треба зблизька пізнати, до якого треба звикнути і в якому треба на ново знайти себе і починати нове життя.

На тлі нашого дотеперішнього непевного, провізоричного, все тимчасового і повного браків скитальського життя, — поселення в Америці дає понад всякий сумнів побутову стабілізацію, дає те, чого скитальцям в щоденному життю так дуже бракує, а саме: почуття певности, безпеки і особистої свободи, а дальше забезпечення прожитку з усякими там самозрозумілими вигодами, які в скитальському життю є недосяжним „ідеалом".

В теперішньому положенню в Америці все можна дістати якусь працю, яка дає підстави матеріяльного забезпечення, так що напр. повновартісне, високої якости прохарчування не є проблемою навіть для незагосподарених. Певні труднощі виринають з мешканнями, зокрема в більших скупченнях. Але в загальному можна в короткому часі улаштувати своє життя і при ощаднім та пляновім господаренню навіть почати „дороблятися", себто постепенно підносити свою життєву стопу, а то й складати на „чорну годину", що в Америці є дуже важним з огляду на недостатньо розвинену систему суспільних убезпечень. В Америці в короткому часі можна забути про всі прикрости голоду і холоду, а всі вигоди цивілізації і надзвичайно високих технічних здобутків полекшують, а то й приглушують психічні комплекси перещеплених на нову почву людських істот. Але суть справи при новому переселенню таки лежить саме у тих психічних комплексах, які зроджуються на тлі зміни побуту в зовсім новому середовищі, в новому світі.

Цілий стиль життя в Америці, відомий впрочім европейцям своєю специфічністю, опертий на мішанині різних людських расових і національних елементів, з відносно недавною традицією спільного минулого, з великим розмахом до дальшого розвитку, з великими невичерпаними ще можливостями пребогатої територіяльно кольосальної, географічно в собі різної країни. Цей стиль життя, який творився при острій селекції людських сил, і сьогодні у швидкому темпі продукції і консумції, при вічно живій конкуренції — вимагає життєвої твердости і сильних нервів. Америка не лишає багато місця на рефлексії, спомини, мрії і контемпляції, вона бере людину в свій оборот і колісце великої складної машини мусить обертатися. Новий іммігрант не може забагато задивлятися в минуле, не може, стоячи при складних знаряддях розумної людської винахідчивости, забуватися, де він і хто він тепер. Разом з усіми колісцями нового варстату праці, він мусить держатися американського темпа,—коли хоче вдержатися наповерхні життя. Українці, що виїхали молодими людьми, часом підлітками тому тридцять і більше років, до сьогодня зберегли перед очима ті стежки, якими колись ходили, до сьогодня згадують неповторну святковість українського Різдва і Великодня, до сьогодня памятають запашність українських літніх вечорів, до сьогодня згадують спів соловейка і кукання зазулі, яких в Америці не чути. Але... вони щасливі, що жи-

ють достатнім життям, що не зазнають соціяльного приниження, що мають спокій, що оминули страхіття воєн і всякого гнету. „Ми плакали рік і другий, а далі звикли“ — кажуть. І скитальці, що виїхали давніше, чулися розгублені і теж плакали і теж звикли.

І щоби не занидіти в кволості, щоби зберегти конечну життєздатність треба звикати, якнайскорше звикати з тим, що нових обставин на новому місці не змінити, що нічого не поможуть жалі на непривичність напр. до фізичної праці, бо в окруженню, яке в більшості з праці рук ціле життя живе, не викличуть ті жалі нічого крім незрозуміння і непорозуміння. Якнайскорше треба себе внутрішньо мобілізувати, щоби з одної сторони осягнути конечне приноровлення до обставин, а з другої не загубити себе. Звикаючи до зовнішніх обставин, можна зберігати свій внутрішній світ, свій зміст і суть життя.

Гостинна Америка має тенденцію принимати своїх нових мешканців на стало. І буде питанням будучого розвитку подій, а передусім психічного процесу самих іммігрантів, наскільки хтось „звикне“ зовсім, а наскільки схоче ще колись ходити тими стежками, що стоять і перед нашими очима з дитинства, з молодости, з цілого нашого життя.

Давні емігранти у великій скількости думали вернутися до дому, аж поки їх заскочили воєнні події і так вони зажили сталим життям, виросли нові покоління дітей і внуків, які їх звязали з Новим Світом на віки. Але вони живуть ще українською душею і українською громадою. Все українське, що в Америці є — це створила наша давна, заробітна еміграція, яка тяжко пробивалася в чужому морі незнаного окруження і яка мозольною працею будувала не лише своє особисте життя, але будувала і перші українські церкви і перші народні доми в Америці і в міру сил помагала рідному краєви, з яким усе була і є душею, наскільки на це позволяють межі часу і простору.

Ці факти зобов'язують з одної сторони до пошани для нашої давної еміграції за океаном, з другої сторони вони безоглядно зобов'язують нову еміграцію до поступовання гідного політичної еміграції, яка покинула рідний край не лише на те, щоби зберегти себе фізично, але яка має обов'язок і ділати в користь його. Теперішня еміграція приїздить до Америки на підготований грунт під кожним оглядом. З одної сторони, ступаючи на нову територію поселення, вона не опинюється під голим небом, тільки дістається зразу під опіку рідних, або наших заокеанських установ. А теж у громадському життю не входить новий емігрант на пустар, тільки на загосподарений грунт українських американських організацій.

Виходячи з того факту, нова еміграція повинна, нав'язуючи до існуючого стану в українському громадському життю в Америці — розвивати дальше українське культурне життя і громадську працю відповідно до сучасних потреб і в тісному духовому зв'язку з рідним краєм.

Одначе — намічуючи собі завдання — нова еміграція повинна бути свідома тих труднощів, які виринають перед нею. Вони випливають з одної сторони, на початок, із непривичности до зовсім нових обставин. З другої — згодом виринають нові труднощі і ускладнення, які походять з непереможного, послідовного тиску нового окруження.

Ті труднощі дуже великі, коли дивитися на нашу емігрантську будучність під кутом охорони перед розгубленням себе. Новий Світ полонює своїх нових мешканців невидимими силами свого динамічного, молодого життя, своїми багатствами і вигодами, зокрема полонює тих, які не знають, або не пам'ятають власних традицій. І тут в цілій гостроті виринає передусім питання нових поколінь, які виростатимуть на еміграції, в стабільному поселенню в Новому Світі. Те питання складне у кожній ситуації, коли молоді душі впрощуються серед чужого окруження, але являється тим складніше в умовах американського життя, де грають ролю не лише різниці національного середовища, але і різниці між американською і европейською культурами. Ті різниці культурної почви лишають дуже глибокі борозди на молодій особовості, дуже основно впливають на виплекання відмінної ментальности людини, що в свою чергу дуже серіозно впливає на приспішення і поглиблення процесу віддалювання підростаючих поколінь від власного пня, під кожним оглядом. Тут саме лежать найосновніші проблеми, що невблагано стеляться на шляху нашої еміграції як цілости і кожної окремої людини з її потомством.

Зрілим людям, що твердо сидять своїм корінням у рідному грунті, мимо всіх психологічних комплексів, зв'язаних з новим окруженням і зі зміною життєвих обставин, — не є аж надто тяжко опертися полонюючій силі, щоб не загубити себе. Але удержання при собі духом, культурою, національними почуваннями і традицією власних таки дітей — натрапляє на об'єктивні труднощі, яких не вільно не бачити і не легковажити. Батьки стоять перед проблемою, що в їхній родині живуть не лише два покоління, але живуть два світи, які часто ділить щось глибше чим різниця генерацій: це різниця національних почувань і різниця культур. Вростання в нове середовище йде часом дуже швидким темпом — разом з головокружною розвоєвою динамікою молодого континенту.

Цю важку, повну відповідальности, свідомість треба зі собою забрати у мандрівку в Новий Світ. Ця свідомість поможе не губитися в ньому, а на твердому грунті власної самосвідомости і почуття своєї вартости будувати своє життя і свій духовий світ. В Новому Світі, не нарушуючи його порядку — можна і треба, на твердих підвалинах своїх правд будувати власну святиню, в якій діти разом з батьками повіки молитимуться Богові своїх дідів і в українській родині будуватимуть українське будуче для полишеної, але не забутої, Батьківщини.

Дарія Ребет.

Міжнародній жіночий рух

Міжнародня Жіноча Рада скликала на 17-25 червня збори екзикутивного комітету і сталих комісій до Люґано в Швайцарії. На порядку нарад: виховання, еміграція, преса, жіноча праця і домашнє господарство. Комісії: фільмова, правна і жіночого руху не будуть звітувати, бо ці питання були обговорені на міжнародніх нарадах в Байруті, де були заступлені жіночі т-ва слідуючих держав: Австралії, Англії, Америки, Венесуелі, Данії, Гаїті, Греції, Індії, Мексика, Сирії, СССР і Туреччини. На цих нарадах обговорювано: 1) Політично-правне положення жінки в світі, 2) участь жінок в ОН, 3) виховні досягнення жінок, 4) громадянство заміжних жінок, 5) рівні права для заміжних жінок, 6) рівна плата за рівну жіночу працю. Були дискутовані ще деякі питання гігієни і здоров'я, також порішено видати біографії заслужених жінок.

15-ий Конгрес Міжнародного Т-ва Жінок (Аліянс Ентернасйональ ди фам) відбудеться в Голяндії 18-23 липня в Амстердамі.

Міжнародня Ліга Мира і Свободи буде мати свій конгрес цього року в Данії 15-19 серпня в Копенгазі.

Індійська поетка Сароїну Наїду померла 70 літньою. Від своєї молодости була революціонеркою, що займалася політикою і соціяльними питаннями свого краю. Студіювала в Англії в Кембрідж, була небуденною красунею і походила з дистингованої бенгальської родини. Вийшла заміж з любови за чоловіка, що не належав до її касти, що після індійських звичаїв є непростимим прогріхом. Коли скінчилися для неї обовязки матері і жінки пристала до близшого окруження Магатми Ганді і боролася з ним разом, словом і ділом, за свобідну Індію. Моглаб жити в богатстві і достатках а вибрала життя політичної боротьби, що часто кидало її до вязниці. 25 літ тому була обрана президентом Національного Конгресу Індії, що було найбільшою почестю індійського визвольного руху.

Три жінки кандидатами на мирову нагороду Нобля: Елеонора Рузвелт, Марія Монтесорі і Ева Перон, серед двадцять чоловіків. До парляментарного виділу, що має предложити до вибору кандидатів, належить одна жінка, вдова по шведському провідникові комуністів Ганстенові, якого забили гітлерівці.

Англійські залізниці звільняють жінок, що викликає велике занепокоєння в жіночих товариствах. Перший рік „націоналізації“, цебто удержавлення залізниць в Англії, допровадив до великих втрат, які тепер хотять надолужути видаленням зі служби всіх жінок, яких було до 50.000, затруднених на стаціях, як помічниці в магазинах і кондукторки. Зістатися мають тільки ті жінки, що працюють в канцеляріях, це з огляду на брак відповідних чоловічих сил. Від 1. січня 1948 р. звільнено 11.000. Висші становиська інспекторів і директорів магазинів і залізничих варстатів займає 50 жінок.

Не опускаймо наших позицій!

До уваги нашим Делегатурам

Не має сумніву, що чисельний виїзд наших людей на поселення послабив працю нашої організації. Раз за разом виїдуть наші передові жінки і щораз треба доповнювати склад Управи Делегатур. Серед членів слідно мале заінтересування справами організації, а єдине чим живуть сьогодні скитальці, це питання де їхати? Ми раді тому і самі бажали би помочи всім у виїзді, але все таки нашу організацію мусимо вдержати до кінця. Перед нами ще й зараз важкі завдання.

Частина нашого жіноцтва несвідома цього, які тяжкі завдання перед нім. Бо опорою серед чужого моря є тільки родина, а в ній українська жінка вливає своїм дітям любов до Батьківщини та спомини про рідний край. Чи зможе мало свідома мати дати відпір серед чужого моря, серед приманчивих спокус великого світу?

Треба нашим Делегатурам постійно усвідомлювати жінок про їхню відповідальну ролю. З практики при переселенні бачимо, як важним є, щоби жінка мала фаховий вишкіл. Майже всюди на початок працюють обоє — чоловік і жінка. Знання кравецтва, шиття, домашньої господарки, улекшує прийняття жінки на працю.

Позатим великим браком в нашій мандрівці це брак знання англійської мови, а навіть брак грамотности. В країнах, де ми тепер в більшости поселюємося, США, Канада, панує виключно англійська мова, тому треба, щоби Управи Делегатур використали останні можливости та усунули наші недоліки.

Курси українознавства, англійської мови, фаховий вишкіл (і т.д.), шиття, домашня господарка, засади доброго поведення серед людей, це основні завдання наших Делегатур на найближчий час. Спішім і користаймо з кождої ще вільної хвилини!

ДОРУЧЕННЯ ДЕЛЕГАТУРАМ ОУЖ

Пригадуємо членам Управи, що дня 26. червня припадає століття уродин громадської діячки і письменниці Олени Пчілки. Кожна Делегатура повинна це свято відсвяткувати. Реферат розіслано ще в минулому році.

Дня 24-го липня припадає свято патронки нашої організації кн. Ольги, яке обов'язана святкувати кожна делеґатура. Реферати про кн. Ольгу теж розіслані в попередніх роках.

Взивається всі делегатури вирівняти вкладку до Централі та залеглості за журнал і видавництво. Головно ті делегатури, що стоять перед ліквідацією повинні в першу чергу вирівняти залеглости.

На численні запрошення з доповіддю п. Павликовська повідомляє, що рішено є об'їхати усі осередки. З огляду на високі кошти дороги думаємо поїздки лучити в спільну туру, щоби зменшити кошти дороги. Тому проситься виждати до часу, коли ми повідомимо про приїзд п. Павликовської, бо є дуже багато зголошень.

Вісті з Канади

На роковини жіночого т-ва ім. Олени Пчілки в Йорктоні Саск. зійшлися 27. лютого членки з чоловіками, приятелі і прихильники, щоби святкувати 20-літній ювілей праці. Голова т-ва п. К. Королюк відкрила збори п. А. Стечишин, колишня довголітня провідниця, представала п.п. А. Ґульку, А. Ягольницьку, К. Яремко, М. Кадищук і себе яко основниць. Згадала, що в тім Народнім Домі відбувся колись Перший Собор Православної Церкви а жінки співпрацювали при тім найбільшім в історії Канади святі: влаштували спільний обід і постаралися о приміщення для приїзжих. Відбувалися інші патріотичні свята, базарі, підприємства і аматорські вистави з участю молодих. Т-во проводило студентський кружок „Каменярі", а духовим керманичем був суддя Стечишин, що вчив історії та літератури України і красномовства. Потім виголосила спомин п. А. Ґулька згадуючи тяжкі початки і замордовану гітлерівцями Др. Харитю Кононенко, що була вчителькою Рідної Школи в йорктонськім Народнім Домі і завізвала всіх присутніх повстанням і мовчанкою вшанувати память загинувших з рук ворогів. У вокальній частині відспівали п.п. М. Деркач, Г. Микетик, П. і А. Гарвій квартетом пісню „Реве та стогне Дніпр широкий", пізнійше був дует при акомпаніяменті ґітар і сольо п. М. Деркач „Чом так скрито син сусіда".

В кінцевім слові згадав о. Гребенюк ті часи, коли ще в Йорктоні не було церкви і висказав свою радість, що на цих 20-тих роковинах молоді доньки причіпали до корсажу квіти своїм заслуженим матерям. „Це надає охоти молодим йти слідами старших і дочекатися також великих почестей".

Канцелярію Союзу Українок Канади у Виніпеґу перенесено на чч: 210-216 Доферін Евню офіс ч. 4. Кімнати вигідні і просторі.

Вислано 8 більших посилок з централі СУК до таборів в Австрії, до поодиноких осіб і для Союзу Українок.

Поживу і ліки для хорих на сухоти вислав СУК на суму 107.10 дол.

Вишивкові взори по англійськи заохочує купувати Комітет Мистецтва і Музею СУК в Саскатуні Саск. Ці взори видала „Українська Книгарня" п. Ткачука. Всі разом коштують 50 центів. 1-а картка складається з буковинських взорів в 6 красках і має ілюстрації про розміщення вишивки на скатерті і подушці; на другій стороні пояснення відтінків барв та ріжні мережкування. 2-а картка показує квітчасті взори Дрогобиччини і дає вказівки, як розмістити вишивку на настільнику, скатерті та подушках. На другій стороні унаглядненi розміри різних предметів, гармонізація брав і рисунки, як вишивати хрестиками, півхрестиками і т. д. 3-а картка з буковинськими взорами в пятьох красках, подає розміщення вишивки на великій скатерті і серветках. На другій стороні подано поясненя про добір і розмір барв, виконання обмітки, викінчення рогів і рубця. 4-а картка буковинських взорів в шістьох красках, а також взори з Бучача і Калуша в трьох барвах, подає рисунки про розміщення вишивки на настільниках, серветках, діточих суконках і торбинках. На другій стороні показаний спосіб, як виконувати стіби — гладь, стебнівку, яворівське настелювання. Всі пояснення подані в англійській мові і тому взори надаються на пропагандивний дарунок для чужинок.

На фонд Дівочого Інституту при Колеґії св. Андрія у Виніпеґу жертвували дві українки - канадійки, примірні громадянки, пп. Анна Яремій, літ 73 і К. Колодрубська, літ 72, з Вайта Ман. перша 177 дол. а друга 100 дол., а п. Анна Барилюк з Толстой Ман. записала в завіщанні 175 дол. Задумано, що на дівочий Інститут потрібно 20.000 долярів. Зібрано половину збірки. Щасти Боже дальше!

Великий вибір праць ДіПі на виставі в Едмонтоні показали своїм і чужинцям жінки. В англійськім часописі „Едмонтон Джорналь" з 31 січня поміщено дві великі фотографії з виробами нашого народного мистецтва. Це Ліґа Українських Католицьких Жінок з нагоди свого провінціонального зїзду західного екзархату влаштувала в Народнім Домі виставку. На знимках бачимо пп. А. Прийму, М. Голод, і Любу Вал. Найбільше заслужилися при влаштованю виставки пп. М. Савчукевич, М. Боцюрко, з ново прибулих С. Яворська. А. Житецька, О. Батицька і М. Паїк. Взагалі 46 новоприбулих зі скитальщини дали свої привезені з дому речі, щоби їх показати, як взірці для цікавих. Були відвідувачі з Альберти і Брітіш Колюмбії.

Літні курси для дівчат влаштовує цього літа Колеґія св. Андрія в Виніпеґу. На них буде наука вишивок, писання писанок і домашнього господарства, на виразне бажання минулорічних студенток. На курсах буде викладати фахова вчителька, що вчитиме дівчат варити наші традиційні страви і приготовляти стіл гідно зі старими звичаями. На курсах будуть виклади історії України, рідної мови, літератури, релігії, народного і церковного співу, провідництва, української культури і драми, народних танків.

Фонд Допомоги Українців Канади організував мандрівну виставку українського народного мистецтва в салі склепу Годсон Бей Компані в днях 26-28 травня. Вишивки, тканини, килими, різьби, скульптури і т. п. зібрані серед українських скитальців в Европі. Виставка буде вислана до західних і східних більших центрів Канади. Для цеї цілі зорганізовано комітет виставки, до якого належать пп. М. Боянівська, Л. Вал, М. Дима, П. Ґеник, С. Кутна, А. Мандрика, О. Мюзик, А. Павлик, Д. Павлюкевич, А. Сарчук, Л. Сеніцька, П. Сторожинська, А. Якиміщак. Конвінеркою комітету є п. Н. Бачинська. Мистецьку сторону виставки оформили мистці-малярі І. Кубарський, та В. Баляс.

Наш музичний доріст

Серед нашої канадійської громади відзначилася талановита скрипачка п. Зоня Лазарович, дочка Тетяни і Петра. Ще з дитячих літ проявляла велике замилування до скрипки. Спершу вчилася в Едмонтоні а пізніше у Вінніпеґу в добре відомого проф. Джана Вотергавза, Часто виступала на окружних і провінціяльних музичних фестівалях, де здобувала нагороди. Найвище признання дістала 1947 р., коли наділено її стипендією дворічних студій в Королівській Колеґії Музики у Великій Британії. Вже два роки перебуває в Льондоні, де опріч науки скрипки, побирає лекції гармонії та композиції.

В Королівській Колеґії Музики в Льондоні вчаться найздібніші студенти з цілої британської імперії. Треба мати великий музичний талант, щоби відзначитися серед них. Зоню Лазарович, що багато уваги присвячує камерній музиці, назначено недавно концерт-майстром симфонічної орхестри при Колеґії. Вона керує також струнним квартетом, де сама грає першу скрипку. Квартет мав вже декілька дуже успішних виступів. Королівська Колеґія Музики продовжила їй стипендію ще на третій рік.

Нова надія зійшла на нас, коли на манітобськім музичнім фестівалю у Вінніпеґу одержала найвище признання, за вокальне сольо, п. Анна Білоус, дочка відомого громадянина Томи Білоуса. Вона виступала на концерті в Мійській Авдиторії та полонила своїх слухачів сильним сопрановим голосом, а музичні судді признали їй першу нагороду. Тепер і для неї отвираються ворота у широкий світ.

Серед нашого музичного доросту виняткове становище займає піяністка п. Кляра Скрипченко, що недавно успішно виступала, перед мюнхенським громадянством на святі Лесі Українки. 1948 р. скінчила Музичну Академію в Мюнхені, а за декілька тижднів закінчує майстерську клясу.

—„Люблю стару, клясичну музику. Баха більше всього на світі! Бетговена стількиж, і вітруозну музику до якої, як кажуть знатоки, маю безперечний нахил",— звіряється тендітна п. Кляра з палаючими очима.

Збирає весь віртуозний репертуар цілого світу. Минулої осені виступала з програмою віртуозних творів в Амерікагавзі на відкритому концерті. Німецький критик із „Зюддойче Цайтунґ" назвав її „молоденькою піяністкою, що має задивляючий талант, божевільні пальцеві темпа і мистецтво педалю з пориваючим ефектом". Інші німецькі часописі виражаються про неї вельми похвально, а „Пасавська Нова Преса" назвала її гру геніяльною. З віртуозних музиків грає залюбки Ліста, з модерної Равеля і Дебюссі, а з наймолодших вірменина Хачатур'яна. З російської найбільше розуміє Прокофієва і Скр'ябіна. В мюнхенській радіо-авдиторії грала 1. березня ц. р. виключно лише українських композиторів: Василя Барвінського і Нестора Ніжанковського.

Кляра Скрипченко являється єдиною українською солісткою Інтернаціональної Симфонічної Орхестри, що повстала по закінченні другої світової війни і до якої входять музики 18 національностей. Шефом-дірігентом є болгарин проф. Цанков, музичний директор колишньої королівської опери в Софії. З тою орхестрою виступала нераз граючи концерт Баха Ц-моль для двох фортепіянів в Амерікагавзі і в Софієнзалі концерт Д-моль. Має замовлених два концерти Бетговена ч: 3 Ц-моль і ч: 5 Ес-дур, званий „цісарським концертом" і Чайковського концерт Б-моль.

В половині червня брала участь в Інтернаціональнім Музичнім Конкурсі для фортепіяну і скрипки, що відбувається в Парижі. Жюрі цего конкурсу звернулося до президента Державної Музичної Академії проф. Йозефа Гааса з проханням призначити на конкурс когось, кого вважає гідним взяти в ньому участь. Цей зарекомендував одного скрипака—німця, а з піяністів п. Кляру Скрипченко, що являється безперечним визначенням молодої віртуозки.

В час нашої розмови вона вся була заклопотана підготовчими кроками для своєї поїздки: подорожними паперами, грошима на далеку дорогу. Приємно довідатися, що знайшлися добрі люди, що задумали їй допомочи побувати на конкурсі в Парижі, який може для неї стати вікном у мистецький світ. Також панство Созонтови, українські меценати, запросили її гостити у них, так що неодна журба перебування відпала.

— „Які Ваші пляни на майбутнє?" — питаємо.

— „Хотіла би одержати майстер-дипльом. Хотіла би виїхати за океан на виступи з Інтернаціональною Симфонічною Орхестрою. Хотіла би дати концерти для наших американських і канадійських земляків..."

Піяністка Кляра Скрипченко

Кляра Скрипченко, окутана скитальськими злиднями, світить блискучим зразком, як наш музичний доріст наполегливо, невсипущою працею і своїм талантом вибивається на музичні верхи. Серце наповняється гордістю, що молоді українки несуть славу нашої нації по цілому світі.

МБД

Про жінок звідусіль

Інсценізацію твору Ольги Кобилянської „Земля" виставив з успіхом драматичний театр в Одесі.

З. Зарицька виставила дві темпери в щорічнім травневім Сальоні Незалежних в Парижі. Критики підчеркують, що праці Зарицької „повні чарівного відчуття лінії та співвідношень ліній композиції, яке є найголовнішою ознакою зворушуючого таланту цеї небуденномалярки".

Письменниця Людмиля Івченко промовляла в 52. Жіночім Молодечім Відділі СУА у Філядельфії про працю наших жінок на вигнанні. Підкреслила потребу співпраці і конечність притримувати традиції в родині. Представила її слухачам п. Емілія Бочей а молоді слухачки засипали питаннями та нагородили оплесками. Також на спільнім свяченім в православній парохії забрала голос п. Л. Івченко так удачно, що промовила всім до розуму і серця.

Олена Колодій молода поетка видала а Бразилії збірку портуґальською мовою, де вмістила вагато перекладів з Тараса Шевченка. Бразилійська пребс поставилася до творчости нашої поетки прихильно.

Співачка Е. Павловська виступає з концертами в англійській зоні. Вона має добірний репертуар наших пісень та чужинних-оперових. Відзначається музикальними наголосами та теплотою гарного голосу.

На конференції УНЕСКО в Клівленді, присвяченій справам науки і виховання, брала живу участь наша землячка п. М. Олексик. На чайвім приняттю національностей були представлені різні символічні костюми. До хороводу народів вніс український гурт багато барвистости і ріжнородности чудовими народніми одягами.

Перша зустріч нашої жіночої організації в Бельгії і двох найбільших бельгійських жіночих Ліґ (ЛЬОФЦ і ФФЦБ) привела до співпраці, що увінчалася виставкою українських виробів та концертом нашої пісні і танку. Виставка відбулася в промисловім місті Ля Лювієр в окрузі Ено, де по копальнях працює половина наших земляків. Заля 25×15 м. була обвішана нашими килимами, тризубами та іншим, а на 8 столах були розложені вишивки та мистецькі вироби з усіх частин України. Обслуговували виставку представниці жіночих осередків в народних вбраннях. На прохання відвідувачів були примушені виходити на естраду показувати всю красу наших уборів. Короною, що увінчала працю нашого жіноцтва, був концерт, при участи найкращих артистичних сил. Виступав хор з солістами з Ліежу і танцюристи з Вінтерсляґу. Присутні бельгійці були захоплені нашою піснею і танком.

І. Павликовська
Голова ОУЖ

Америка і Канада очима Европейця

Звіт з поїздки до Америки і Канади від 1 листопада 1948 р. до 1 травня 1949 р.

Вступ

Звіт з моєї поїздки, за час 1 листопада, 48 р. до половини лютого, я передала на письмі до зборів ЦПУЕ і вони видрукували та роздали делеґатам.

Зараз я хочу охопити цілість моєї поїздки і праці в США і Канаді та подати загальні висновки і заввагг. Вони є оперті на моїх особистих спостереженнях та вислідом численних зустрічей з нашими людьми.

Я поїхала делеґована на Світовий Конґрес Українського Жіноцтва, як голова ОУЖ. Цей конґрес дав мені змогу познайомитися з великою кількістю делеґаток з різних місцевостей США і Канади. На запрошення поодиноких відділів СУА відбула я цілий ряд публичних відчитів в США, товариських сходин з українським громадянством та чужинними жіночими організаціями. На вічах виступали крім мене голова СУА п. Олена Лотоцька, а також друга делеґатка ОУЖ — п. Дарія Ребет. Разом відбули ми в Америці 11 публичних віч і кільканадцять товариських сходин поза вічами.

Поїздку в Канаді я відбула на запрошення жіночого КУК-у та за згодою загально-громадської централі КУК. В Канаді я переїхала всі більші осередки від заходу, від Едмонтону до Монтреалю, вздовж Канади. Відбула там 15 публичних віч та кільканадцять сходин з українським громадянством. Від Винніпеґу на схід прибула також на віча голова з СФУЖО — пані Олена Кисілевська. В Торонто відбули ми спільне віче, де виступала крім нас п. Олена Лотоцька і Марія Головата зі СУА. Так, що в Торонто перший раз на канадійській землі з'їхалися делеґатки Америки, Канади і Европи.

В часі поїздок я мала нагоду стрінутися з давноосілими еміґрантами, уродженцями США і Канади та новоприбулими скитальцями з Европи. Я познайомилася з умовинами побуту і праці старої еміґрації, їхнім способом думання як і умовинами побуту і праці новоприбулих еміґрантів. Крім того я відвідала майже усі громадські установи і організації та мала з ними спеціяльні конференції і розмови.

Висновки і досвід, які я засвоїла собі в часі моєї поїздки, хочу тепер передати.

Загальні завваги про США

Коли хочеться коротко очеркнути США, побут і умовини життя, то можна сказати загально, що вони зовсім інші, як в Европі. І тому перший крок кожного европейця з його ментальністю є на новому терені тяжкий. Сам вигляд міста, відносини господарські, відносини соціяльні та умови життя є зовсім інші. Перше, що вражає кожного европейця — це кольосальний добробут і багацтво, а поруч з тим місцями ви знайдете майже недостаток. Людина чується свобідною. Це для нас европейців, що привикли до постійного поліційного зголошування і ходження з особистою довідкою, страшенно вражає і людина відживає. Умови господарські, умови праці є зовсім інші. Переважають великі підприємства, вивінувані в найновіші машини, які чимраз більше відсувають людину від праці. Місцями знайдете підприємства подібні до наших в краю. Ремісничі варстати майже усунені в кут через великі підприємства — (прим. великі конфекційні фірми замість варстатів кравецьких чи шевських). Найвищий люксус побачите побіч дешевої тандити. Масовість і стандарт ціхують торговельні підприємства США. Так ви бачите стандартні мешкання, харчування, одяг, меблі, а навіть рід забав. Американці до того привикли і дуже нерадо від того стандарту відступають. Це треба мати на увазі, коли думається про який-будь експорт речей до Америки.

Америка — край поселення

Знаючи з писем приблизні умови праці майже всіх країн поселення, можна твердити, що Америка є одною з найкращих країн для поселення українців і дає великі можливости праці навіть для наших інтелігентів.

Коли приглянемося умовинам праці і побуту в США, то бачимо, що пересічний інтелігент може себе ще там найкраще примістити. Робітники і фармери мають ще кращі можливості. Це не значить, що кожний, хто приїде, буде працювати у своїм фаху. Навпаки, майже згори можна сказати, що 90% не буде працювати у своїм фаху, але зате кожний працю може дістати. Деякі фахи, як прим. адвокати чи судді мають мінімальні вигляди на свою фахову працю. Зате лікарі, інженери, ветеринарі, при знанню мови та при виконанню певних передумов, по якімсь часі можуть працювати у своїм фаху.

Але в США мало хто з давних еміґрантів працював по фаху або тільки в однім фаху, як це було прим. в Галичині. Там люди з університетськими студіями працювали як фахівці і частинно, як фармери, підприємці, часто зміняючи свій рід праці. Ніхто не інтересується, де Ви працюєте, чим Ви є. Всі приблизно однаково одягнені, однаково живуть і однаково харчуються. Стандарт життєвий — високий. Цей упорядкований систем життя, який ціхує американське приватне життя якраз є причиною, що американці не можуть брати до своїх хат скитальців. Такий наїзд чужих людей (хоч би і родина) псує їхній порядок життя і вони радше стараються помогти Вам в підшуканні мешкання, щоби Ви не псували нормального порядку в їхній хаті. Для нас українців США, як край поселення, є тим важний, що ми маємо українське середовище. Сьогодні найлекше ще дістатися в США, а коли ця країна дає дуже широкі можливості для кожного і кожний чує себе там свобідним — то треба приложити усіх зусиль, щоби з нас якнайбільше туди переселилося. Не можна навіть тим турбуватися, що може і темпо життя і праці є для нас европейців. а ще по таборовім відпочинку — приголомшуюче. Як українці ми можемо користуватися поміччю наших земляків, чи то в підшуканні праці, чи мешкання. У всіх осередках де живуть наші люди побудовані Церкви, Народні Доми і ми можемо починати працю маючи певні основи. Нам ніхто не боронить мати власне українське життя, коли ми самі згідні його вдержати.

Умови праці

На загал кожний новий еміґрант, що приїзджає до США до 90% мусить почати свою працю від праці фізичної. Державні чи самоурядні установи замкнені для нас, як негорожан. Деякі фахи, як лікарі, інженери, ветеринарі, при знанню англійської мови і частинної нострифікації, можуть працювати в своїм фаху. Ремісники, тільки мала частина зможе мати власні варстати, бо в більшости вони працюють, як фабричні робітники тої бранжі (прим. кравці працюють в більшості в фабриках конфекції, шевці в фабриках обуви і т. д.). Деякі ремісники, як малярі покоєві, тапіцери, столярі, коли дістануть працю в своїм фаху заробляють дуже добре. Всі інші працюють як фабричні робітники в різних підприємствах, ресторанах, кухнях, шпиталях. Жінки дістають працю скорше і навіть кращу, як хто небудь другий. Вони в більшости працюють в фабриках конфекції, як шевкині, чистять бюра та працюють як домашні помішниці. Заробітки дуже різні. Мужчини заробляють переважно від 85 центів за 1 год. до 2.90 доляра. Жінки від 80 центів за годину до 1.50 доляра. Коли я довідувалася про заробітки наших людей, то пересічно чоловіки заробляють від 30-40 дол. на тиждень и жінки від 20-35 долярів. Наші люди працюють переважно по фабриках: столярських, конфекції, виробництві споживчих артикулів, в текстильних фабриках або в ресторанах миють начиння, помагають в кухнях, збирають начиння, чи працюють, як домашня прислуга в городі і в хаті. Дуже добре платні є будівельні робітники. Вони заробляють 2-2.50 дол. на годину. Окрему категорію становлять робітники фарм. Вони мають дуже різні умовини праці. Часами дістають повне удержання, часами частинне, а часами дістають мешкання а харчуються у власному заряді. Фарми є дуже різні — стрічаються дуже гарні з повним комфортом, але є і більше примітивні.

Кошти удержання

Берім до уваги родину зложену з 4 осіб: батько, мати і 2 дітей. Пересічне удержання такої родини коштує 140-150 долярів на місяць. Найдорожче є мешкання, яке коштує приблизно 40-60 дол. в місяць (2 3 кімнати з кухнею), 20 дол. світло і опал а решта харч і асекурація. На початок треба, щоби працювали чоловік і жінка, щоби могли стати на ноги та закупити найконечніші речі домашнього вжитку. Назагал мешкання і харч дорогі а конфекція падає в ціні і можна дістати від найдешевшої до дуже люксусової.

Назагал я перевідала, що до часу мойого виїзду усі наші скитальці примістилися і працюють. Перші початки для всіх дуже тяжкі через брак знання англійської мови. При знанню мови можна скорше дістати працю і кращу. Одначе треба мати на увазі, що останні роки в Америці це роки дуже високої коньюнктури. В останньому часі слідно певну депресію. Вже останні транспорти наших скитальців мали тяжчі умовини для праці і приміщення.

Українці в США

Українці в США начисляють поверх 400.000. з того певна частина не є наставлена до нас прихильно із за своїх політичних переконань. Українці в Америці це в більшості заробкова іміґрація, яка приїхала до Америки 30 чи 40 років тому і яка ще сьогодні живе сентиментом до рідного краю. Правда, вона живе споминами зперед 30 чи 40 років і вбільшості їй мало відомий той зріст національної свідомости і піднесення господарського, який ми в останніх 20 роках пережили. Молодь уроджена в Америці прив'язана до своєї прибраної батьківщини і боронила її в часі війни. Багато з них має сильне прив'язання до Рідного Краю і відчуває його долю, але це залежить від того, оскільки підучила його рідна мати. Коли б наш зв'язок в останніх роках до війни був сильніший, і ми могли більше для тої молоді зробити, було б краще. На загал українці в Америці є прив'язані до Рідного Краю, вони переживають його тяжку долю і в них є незвичайний сентимент до всього рідного. Зокрема треба підкреслити великий патріотизм українського жіноцтва, яке перебуло 30-40 років у США і говорить дуже гарно рідною мовою та плекає спомини про рідний край. Я не один раз була глибоко трунута ідейністю жінки робітниці, що зі слезами в очах передавала свою жертву для української спільноти. Що діти говорять по українськи, то в великій мірі заслуга тих жінок.

Українське життя

Перші піоніри — ті наші робітники, що приїхали до США, мають велику заслугу тим, що вони працювали, тяжко заробляли на життя, а все ж таки дбали про свої релігійні і культурні потреби. Без огляду на тяжкі умови праці і малі заробітки та часи депресії, вони будують церкви, закладають парохії, які самі вдержують а при них подекуди удержують і українську школу для дітей. Вони розбудовують Народні Доми, в яких ведуть своє культурне життя, в більшости самі робітники, бо інтелігенції було дуже мало. Тому, що Америка не має соціяльного убезпечення то вони розбудували свої убезпеченеві організації, які рівночасно стали і головною остоєю українського життя. І так створено:

„Український Народний Союз", головою якого є п. М. Мурашко. Ця установа об'єднує поверх 50.000 членів та видає газету, щоденник „Свобода", яку редаґує д-р Л. Мишуґа. Ця установа має численні відділи у всіх більших скупченнях українців.

Друга з черги це „Український Робітничий Союз", який має около 20.000 членів і видає

пазету „Народня Воля“. Коло цеї установи гуртуються українські робітники-соціялісти. Вони перед війною закупили Робітничий Дім у Львові і фінансували видавництво „Самоосвіта“. На чолі стоїть п. Антін Батюк, редактором є п. Корбутяк (скиталець).

Третя — Товариство „Провидіння“, якого головою є о.К.Білинський — це організація основана покійним єпископом Ортинським. Вона має свої відділи в усіх більших осередках, видає газету „Америка“, яку редаґує ред. Катамай.

Четвертою установою є „Народня Поміч“ Пітсбург, на чолі якої стоїть п. М. Шабатура. Вони гуртують робітників з околиць Пітсбурга, що походять з Лемківщини. Видають орган „Народнє Слово“, яке редаґує Др. Р. Криштальський.

Усі ті чотири Союзи відограли велику ролю в житті українців в США. Слід відмітити, що всі ті установи — це майже виключно праця українських робітників, що самі собі стали на допомогу.

(Продовження буде).

Вісті з Централі

ОСОБИСТЕ

Склад Головної Управи ОУЖ також проріджується, бо багато членів виїзджає. Перша виїхала містоголова п. Людмила Івченко, а п. Марія Біляк, Голова ОУЖ на англійську зону і член СФУЖО виїзджає в найближчому часі до США. Також виїзджає допомогова референтка п. Амалія Рублева до Філядельфії, п. Ірина Бонковська, член Управи „Жіночої Праці“ та п. Ірина Домбчевська, що їде до США, до Бруклину. Також уже перейшла всі переселенчі формальности п. Стефанія Нагірна, організаційна референтка, що одержала виклик на працю від п. Марії Процай з Міннеаполіс. Ця добродійка вже пристроїла на працю декілька самотніх жінок і завізвала також п. М. Бачинську-Донцову, члена Головної Управи, на виїзд.

Головна Управа ОУЖ попращала всіх на свойому засіданню дня 23-го травня і п. Павликовська з'ясувала їх жертвенну і хосенну працю в користь нашої організації. Зокрема подякувала всім членам, які совісно і точно виконували свої завдання на протязі останніх років. Усі ці громадські діячки знані з своєї довголітньої праці на рідних землях, добре записані в історію жіночого руху. Бажаємо їм якнайкращих успіхів на новім терені. Сподіваємося, що Союз Українок в Америці приєднає собі в них як найкращих членок. Бажаємо їм від Головної Управи ОУЖ всего добра і дай Боже, щоби ми всі могли стрінутися ще на рідних землях.

ЛІКВІДАЦІЯ ДЕЛЕГАТУР ОУЖ

В останньому часі зліквідовано, в з'язку з переселенням таборів, декілька делегатур ОУЖ: Ашаффенбурґ — „Ляґард“ і „Піоніркасерне“, Корнберґ, Вайсенбурґ, Пфаркінхен, Райтерстайх. З причини виїзду більшого числа членів зліквідовано делегатуру в Міттенвальді „Піонір-Касерне“. Дальші табори будуть переселені і в зв'язку з тим Головна Управа пригадує Управам Делегатур слідуюче:

1. Перед виїздом скликати ліквідаційні збори ОУЖ, або бодай засідання Управи.
2. Подати ліквідаційний звіт до Централі.
3. Вирівняти перше залеглости вкладок до Централі і видавництва, а щойно тоді можна ухвалювати допомоги.
4. Майно Делегатури переходить згідно зі статутом до Централі ОУЖ.

Всі витрати при ліквідації треба робити за порозумінням з Головною Управою.

Звертаємо увагу членам Управи делегатур, які виїзджають, щоби обов'язково передали свої аґенди другим. Бувають випадки, де члени Управи виїзджають і не віддають ані списків ані розрахунків й тим ставлять нас в дуже прикре положення і тому просимо на будуче таких речей не робити.

Пресова конференція

На запрошення управи Централі ОУЖ відбулася 28 травня пресова конференція під проводом п. А. Рублевої, з ціллю звітів з праці наших делегаток в поїздках до Америки і Канади. Голова п. І. Павликовська з'ясувала свої завваги, які зібрала на 11 публичних вічах, що були зорганізовані Відділами СУА і 15 в Канаді, де з тої нагоди вперший раз получилися три головні жіночі товариства до спільної праці. Переказувала свої враження при зустрічі з людьми, бо мешкала в приватних домах, і при відвідинах усіх наших керівних установ, шкіл і підприємств.

На висліди пропагандивної праці делегаток вказувала п. Дарія Ребет і їх треба вважати дуже вдоволяючими. На запити, ставлені представниками преси, делегатки давали вичерпуючі відповіді. З дискусії виринули такі головні висновки: переселення до Америки і Канади треба вважати добрим з огляду на можливі умови праці. Скитальці приїздять недостаточно підготованими і часто, через своє невідповідне поступовання зражують американських земляків. Скитальці не виказують достаточного культурно-освітного рівня. Тому завданням преси повинно бути: роз'яснити про відносини за океаном. Преса повинна звернути належну увагу на відповідальну ролю жіноцтва, через родину і дім, на місцях нового поселення. Преса повинна все наново згадувати на загрозу денаціоналізації нашної молоді, що повстає головно через цівілізаційний висший рівень чужого оточення.

Конференція тревала шість годин, але на таку цікаву тему можна би було ще довго розповідати і слухати.

Смалець для дітей від Робітничого Союзу

Український Робітничий Союз в Скрантон Па. США пожертвував на руки голови ОУЖ п. І. Павликовської 100 долярів зі застереженням зужити їх для допомоги малим дітям. Закуплено 500 фунтів смальцю і обділено 523 дітей у 7 діточих садках. Обдаровані делеґатури прислали подяки на руки централі, яка вже переслала їх до Робітничого Союзу в Скрантон Па.

Ще раз дякуємо зі своєї сторони американській робітничій організації в Скрантон Па. за їх благородну відзивчивість для потреб скитальців.

Маємо на продаж:

КРІЙ і ШИТТЯ — Іванни Дицьо-Мельник з 60 рисунками різних кроїв ціна 5.— нм
МАЛА ГІГІЄНА ЖІНКИ — Др Софія Парфанович 2.— „
Образ Княгині Ольги — В. Дядинюка . . . . . 1.— „
Географічні Нариси . . . . . 0.50 „
Різних чисел „Громадянки“ . . . . . 3.— „

При замовленню за попереднім надісланням готівки або за посліплатою дочисляємо за порто . . . . . 1.— „

Адреса ОУЖ Мюнхен Дахаверштрасе 9/II

АВСТРІЙСЬКИЙ СОЮЗ УКРАЇНОК

В „Українськім Голосі“, що виходить у Винніпеґу, поміщена на „сторінці Союзу Українок Канади“ довша стаття — спомин п. Мінодори Фокій про працю Союзу Українок в таборі Лєксенфельд-Зальцбурґ в Австрії. Дуже поетично і обширно описує страшні таборові відносини, де жили виснажені різними репатріяційними комісіями, українські люди. В Зальцбургу було два табори чисто українські а два мішані. Всіх наших земляків разом поверх 5.000. Щойно в травні 1946 р. зорганізовано жіноче т-во. В кожнім таборі був свій виділ з своїми членами. Всі підлягали централі Союзу Українок головою якої була п. Ганна Совачова, відома сценічна артистка, громадська діячка, вже 72-літня, але все бадьора і активна.

Жінки особливо заопікувалися інвалідами, хворими, сиротами, вдовами, старими і самітними. Матеріяльні засоби добували збірками, членськими внесками, добровільними датками на святах і рефератах. Зосібна давали допомогу воякам УПА, коли прибули в американську зону рейдуючі частини. Жінки дбали, щоби рокові свята Різдво і Великдень самітні проводили в родинних обставинах. Хорих по шпиталях обдаровувано скромними дарунками. Для дітей устроювано свято св. Миколая а на рік 1947 найгарніший подарунок одержала УПА: символічні емблєми: вишитий образ св. Юрія на коні з одної сторони, а з другої тризуб.

Старанням Союзу Українок організовано по таборах курси крою і шиття. В робітнях перероблювано старі одяги і білизну для інвалідів та інших потребуючих. Курси медичних сестер закінчило 15 жінок. Проведено також курси для неграмотних. Святкували річниці жінок-героїн, підготовили, діточими силами, виставку „Лис-Микита“ і на св. Миколая. Влаштовано виставки народного мистецтва. Жінки давали на них всі свої найгарніші експонати, привезені з дому, з якими ніхто не хотів розставатися і вже вишиті в таборі, на продаж. Купували їх американські військові, урядовці УНРРА або пізнійше ІРО. Найбільший був попит на доріжки, подушки, блюзки і альбоми.

Жінки з різних земель України були дружньо згуртовані: наддніпрянки, галичанки, буковинки і волинянки. Свої спомини закінчує п. Мінодора Фокій словами: „Жалію тільки, що впродовж того досить довгого часу існуючі кордони між Австрією і Німеччиною не дозволяли нам ввійти в звязок з жіночою організацією в Німеччині.

Вірю, що по Всесвітнім Конгресі Українського Жіноцтва, де рішено сконсолідувати всі жіночі сили поза межами рідної землі, звернеться увагу і на цю горстку працюючого жіноцтва. Думаю, що праця була би більш конструктивна і систематична, колиб усе жіноцтво на еміграції в Европі, було під одним жіночим центром. Слово за ОУЖ“.

У відповідь мусимо зазначити, що Головна Управа ОУЖ все радо держала письменний звязок з жіночими т-вами в Европі, допомагала їм порадами, вказівками і підручниками при їх організації і посилає їм свою часопись „Громадянку“ та містить всі присилані дописи. Редакція тішиться дуже, коли хтонебудь з жіноцтва відізветься. Нажаль жіночі товариства занедбують товариські звязки поміж собою, хоч би поштою, а своїх часописей не підпирають ані морально, ані матеріяльно. Друковане і писане слово може замінити неможливі особисті зв'язки, і розділені границями. Радіємо з того, що бодай на прикінці скитальщини починає вилонюватися слушний погляд, що централізація жіночої праці може причинитися до того, щоби вона стала конструктивна і систематична. Але тепер уже слово не за нами але за Світовою Федерацією Українських Жіночих Організацій.

III-Й КОНГРЕС СУМ-у

В Пюртені відбувся 1-2 травня Третій Загальний З'їзд Спілки Української Молоді. В з'їзді взяли участь представники від СУМівських осередків не лише з Німеччини, а й з інших европейських країн, зокрема Англії, де тепер СУМ дуже активний. Бельгія була також заступлена. На з'їзді обговорювано питання загального і практичного порядку, продискутовано ряд важливих проблем, підсумовано перейдений організаційний шлях і намічено пляни дальшої праці. Перша резолюція стверджує: „Духовий зв'язок СУМу з воюючою Україною впродовж дотеперішньої діяльности ніколи не був порушений, навпаки події на рідних землях завжди стимулювали і формували працю СУМу на чужині“.

СУМівки були представлені всього 9 жінками, що складали біля 13% наявної кількости членів. Виявилось, що взагалі кількість жінок в Спілці невелика. Це можна пояснити тим, що дівчина, заходячи заміж, кидає, не жаль, працю в СУМі. В президії конгресу було 2 жінки. До керівних органів обрано 7 жінок, з чого 2 неприсутні. В Краєвому Комітеті СУМу (Німеччина) з 9 референтур 4 заняли жінки, а саме: референтуру жіноцтва — Люба Сидоренко; реф. зв'язку — Катерина Котис; пресових справ — Надія Партикевич; секретарство — Ірина Сурмач. Членом Контрольної Комісії вибрано Ярославу Мороз, а членом Товариського Суду Галину Турчик. До Центрального Комітету СУМу ввійшла М. Калинник з Англії а до пленума С. Музика. Членом Центрального Товариського Суду вибрано Катерину Кохно.

Від ОУЖ вітала конгрес та брала участь в його нарадах п. Олена Трофимовська. Ц-о.

Я не хорувала на кораблі...

Приїздимо до Ню-Йорку — десь у вечорі будемо на рейді. Але порт приймає кораблі тільки до полудня, отже будемо ночувати ще на морі а завтра висідаємо. Нам порівнюючи їхалося спокійно, тобто без великих бурь, але всі перехворіли, а є і такі, що і досі хорі. Я витримала рекорд: не пропустила ні одної їжі і не бачила Риги. Найперше і найголовніше: від самого початку ходити по покладі, щоби організм навик до коливання корабля. Я по кожній їжі ходила 50 раз там і назад. По друге: не накидатись на м'ясо; його дають дуже великі порції та ми і на землі його не стравили би. Все, що люди в себе напихали... потім викинули в море. По третє: треба мати таблетки на прочищення, бо є горячка, все сохне і шлунок не працює. По четверте: не пити. Спрага пече страшенна, але більш, як по горнятку чаю, по кожній їжі, в перші 3-4 дні не треба пити. Треба перетерпіти. Є овочі та їх можна їсти. Ще добре, кажуть, мати трохи кон'яку, на початку це помагає. Але найважніше — ходити перші три дні. Спочатку я ходила сама, як ідіотка, а тепер усі бігають...

(Лист з дороги до Америки).

По наших Делегатурах

Поїздка Голови ОУЖ П-ні Ірени Павликовської.

Зараз по свойому повороті п-ні Голова ОУЖ рішила відвідати Делегатури та поділитися з членками ОУЖ і громадянами таборів враженнями з поїздки по США і Канаді. В часі від 1-го—11-го червня вона відвідала 6 Делегатур: Етлінґен, Пфорцґайм, Штутґарт-Цуффенгаузен, Новий-Ульм, Ляйпгайм і Діллінґен.

П-ні Павликовська промовляла в усіх таборах до загалу громадянства, інформувала про можливости праці, побут, кошти удержання в тих країнах. Також подала зауваги про ті поступки скитальців, які викликують невдоволення серед українців, старих емігрантів Америки і Канади.

Докладні інформації, всесторонне і річеве насвітлення умовин життя і праці в нових країнах, дало змогу кожному, хто виїздить туди відповідно підготуватися. На чисельні запити п. Павликовська давала обширні відповіді. У всіх таборах великі салі театру були виповнені по береги і громадянство з незвичайною увагаю слухало майже двохгодинної доповіді.

Крім інформацій для загалу, п. Голова відбула окремі сходини з жінками, інформуючи їх докладно про їх відповідальну і тяжку ролю на нових місцях поселення. Вона завзивала жінок доповнити відомости українознавства, англійської мови та фахового знання: шиття і домашньої господарки.

ОУЖ має надію за поміччю заокеанських сестер і їх організацій, помочи переселенню вдовам і сиротам, яких чоловіки впали жертвами війни.

Католицька Акція, ЗУАДК та поіменні аплікації, поможуть цю тяжку проблему переселення розв'язати. Там на місцях Сиротинець СС. Василіянок і діточі садочки уможливлять матерям свобідно працювати.

В багатьох місцевостях відбулися збори Делеґатур в присутности п. Голови.

Делегатура Мюнхен — Місто

Перша доповідь п-ні Павликовської відбулася в Мюнхені дня 31. 5. ц. р. Збори відкрила Голова Делегатури п-ні Трофимовська, вітаючи п-ні Голову і чисельно зібраних гостей.

П-ні Павликовська насвітлила докладно і всесторонньо життя і можливості праці та поселення в Америці і Канаді і підчеркнула, що ці дві країни надаються як найкраще для побуту скитальців. На численні запити давала вичерпуючі відповіді. Саля була виповнена слухачами по береги.

Делегатура Етлінґен, коло Карльсруе

Делєгатура ОУЖ відбула свої річні збори, дня 2. 6. ц. р. зі звичайним порядком нарад. Збори пройшли в присутности Голови Централі і 70-ти членів.

Уділено абсолюторію дотеперішній Управі і вибрано нову. Головою стала поновно п. Марія Шкутенко. Заступниця голови п. Когутяк. Члени Управи: п.п. Я. Зубенко, Наталя Холодна, Іваненко, О. Волошин, Ґада, Буката, Кульчицька, Пристай. До Контрольної Комісії вибрано п.п. Петрущак, Шекерик, Чапельську.

Обговорено справу свята Кн. Ольги, справу курсів та переселення вдів з сиротами. Нова Управа дає запоруку, що праця ОУЖ принесе сподівані користі членам і організації.

Делегатура в Пфорцгаймі

Делегатура ОУЖ підготовляє загальні збори, бо дотеперішня Управа виїхала майже в цілости. На разі заступають делеґатуру п. Юрчик і Хорольська. Є надія, що скоро пожвавиться праця так потрібна в таборі Пфорцгайм.

Делегатури в Етлінґені і в Пфорцгаймі належать до найточніших у виповнюванні фінансових зобов'язань супроти Централі і видавництва.

Делегатура Штутґарт-Цуффенгаузен

Недавно вибрана Управа проявляє живу діяльність. З нагоди приїзду п. І. Павликовської 5. 6. ц. р. уладжено сходини членів. П-ні Голова вказала на тяжкі завдання, які їх чекають в будучности. Взивала доповнити знання та зміцнити організацію. Членки докладно випитували п. І. Павликовську про умови життя і праці в Америці і Канаді, на що дістали точні відомості. Після сходин відбувся чай з членами Управи, де обговорено ще докладніше справу співпраці з заокеанськими сестрами. Рішено вислати привіт і подяку СУА і КУК за їх поміч в наших спільних змаганнях.

Делегатура в Н. Ульмі — Райнгарт-кас.

6. 6. відбулися сходини в театрі для всього громадянства табору та звіт п. Павликовської.

Дня 7. 6. делегатура скликала ще сходини членів ОУЖ і жінок табору для обговорення ще й окремо справ, зв'язаних з переселенням. Рішено, щоби делегатура зайнялася уладженням курсів. Також порішено вислати привіт заокеанським сестрам.

Головою Делегатури є. п. мґр. М. Масюк.

Делегатура в Ляйпгаймі б. Ґінцбурґу

Це давній табір Авґсбурґ — Сомме-Касерне з доповненням тих людей, які прибули тут з розв'язаних таборів Корнберґ, Вайсенбурґ.

Управа Делегатури роз'їхалась і тому треба було вибрати нову Управу, що й зробили на загальних зборах 8. 6. по уділенню абсолюторії уступившій Управі вибрано нову Управу делегатури ОУЖ. Голова п. Ю. Холодняк, заст. п. Шкіль Е. (б. голова Корнберґ) і п. Харченко (б. голова Вайсенбурґ). Члени: п.п. Бобровська, Воробкевич, Оленик, Сенько, Манько. На зборах було присутніх поверх 150 членів. Перед зборами п. Павликовська подала звіт з своєї поїздки до США і Канади.

Після зборів відбувся товариський чай для членів.

На милій гутірці і детальних інформаціях п. Павликовської, члени провели спільно вечір аж до півночі.

Склад нової Управи, до якої входять аж 3 бувші Голови делегатур дає певність успішної праці.

Делеґатура в Діллінґені

Остання затримка п. Голови це Діллінґен над Дунаєм. П. Павликовська здавала звіт 10. 6. ц.р. спершу для членів ОУЖ і жінок табору, а вечером для цілого табору. П. Павликовська подала докладний звіт, що тривав близько 2 години та відповідала на численні запити. Жінкам зокрема роз'яснила, що тільки їхня свідомість, чуйність та працездатність може врятувати наше молоде покоління.

Делегатура ОУЖ Діллінґен працює корисно. Дитячий садок, допомога хорим. Підготовляють свято Кн. Ольги і Олени Пчілки. Головою Делегатури є п. М. Білозор.

Свято Лесі Українки в Мюнхені

Заходами делегатури ОУЖ в Мюнхені влаштовано 15. травня Свято Лесі Українки. Почалось воно рефератом п. М. Бачинської-Донцової, яка оригінально підійшла до теми, підкресливши черти жіночости в творах поетки. Після слідувала концертова частина, що також стояла на високому рівні. Жіночий хор під орудою п. Дратвинської просівав дуже добре пісню на слова Лесі Українки та баркаролю. Визначалася, як декляматорка, артистка п. Дзюбинська. Інсценізація „Грішниці" була проведена жіночою молодю вельми цікаво. Чудово співала артистка п. Винниченко-Мозгова і надзвичайно полонила всіх своєю грою на фортепіяні п. Кляра Скрипченко. Мюнхенське громадянство явилося численно, щоб достойно вшанувати память Лесі Українки. К-о

Берхтесґаден вшановує Уляну Кравченко

В річницю смерти поетки Уляни Кравченко відбулася в Берхтесґадені панахида заходом делегатури ОУЖ.

Зразкова голова

Колишня голова делегатури Берхтесґаден п. Софія Барабаш прислала з Америки, куди недавно виїхала, 50 (п'ятьдесясь) функтів смальцю, які управа делегатури роздала потребуючиим жінкам та ученикам-бурсакам без родичів. Цей щедрий дар нехай буде для інших добрим приміром.

Авгсбург обдаровує хорих

У Великодню Суботу, після Служби Божої, що її відправив о. Остапович в шпиталі Серваціусштіфт, управа делегатури ОУЖ міста Авгсбурга обдарувала 79 хворих українців свяченою паскою та яєчками. -к

Цікавий реферат в Міттенвальді

На ширших сходинах делегатури ОУЖ в Міттенвальді-Єґеркасерне, що відбулися в „Клюбі письменників, мистців і науковців", відчитала п. Б. Баран-Бачинська цінний реферат: „Праця жіноцтва в незалежній українській державі". Це спогад з 1919-1920 рр. Було присутних богато членів і гостей. По рефераті вивязалася цікава дискусія та поставлено внесок повторити відчит ще раз.

Берхтесґаден влаштував свято Лесі Українки

Багато старань приложила делегатура ОУЖ в Берхтесґадені, щоби гідно вшанувати згадку про Лесю Українку. Свято відбулося 30. квітня і почалося рефератом п. Лилик. Деклямували пп. Хмелевська і Оксана Колодій а співали пісні до слів поетки пп. Мілянська і Зизюк.

День матері в Авгсбурзі

Дуже святочно прийшов день Матері в делегатурі ОУЖ Авгсбург-місто дня 29. травня. Прибуло чимало дітей зі своїми матерями, а також гості.

Залю прикрашено килимами, квітами і зеленю. На чільній стіні яснів образ Богоматері — штихарський твір славетного А. Дюрера. Свято відкрила голова делегатури Е. Жук заявою, що це, мабуть, останнє свято Матері, яке справляють в Авгсбурзі українці, бо „дороги розійдуться, простелються всюди по світу, поза океанами, щоб зустрітися знову нам на Україні". Діти витали своїх матерів квітами, а учні тижневої школи виголосили поезії посвячені їм. Змістовну промову про матір і дитину виголосила Др Софія Парфанович. Відбулося потім скромне приняття. Наприкінці кожній дитині вручено мапу України на згадку про це останнє свято Матері в Авгсбурзі. Гість.

Курс виробу штучних квітів

Делегатура ОУЖ в Міттенвальді-Єґеркасерне перевела місячний курс виробу штучних квітів з ріжних матеріялів, також шкіри. Дохід курсів в сумі 40.-нм. відіслано до централі, як залеглу членську вкладку за тих членів, що виїхали в міжчасі, а вкладки не зложили. Хоч провід делегатури здекомплетований жінки не покладають рук а жваво працюють.

Жінки в поході (Цуфенгавзен).

Делегатури ОУЖ брали організовано участь в протибольшевицьких демонстраціях.

Жіноча солідарність

При виборах до таборової ради в Цуффенгавзені в червні ц. р. кандидувала на листі „Громадського Об'єднання" містоголова ОУЖ п. Евстахія Гойдиш, як заступниця п. Олійник Ірина, голова Делегатури ОУЖ. Найбільше голосів з поміж всіх кандидатів зібрала п. Е. Гойдиш, поперта жінками-виборцями.

На допомогу українознавству

Делєгатура ОУЖ в Цуффенгавзені передплатила Енциклопедію Українознавства і викликає всі делєгатури, а з осібна в Ельвангені, Етлінгені і Пфорцгаймі, зробити те саме і допомогти Науковому Т-ву ім. Шевченка поширити це корисне видання.

Примір до наслідування

Делєгатура ОУЖ в Райне, Вестфалія, британська зона, все точно платить, через п. Анастазію Зварич за „Громадянку" і запоріля, що буде продавати тепер подвійну кількість примірників. Вже 1-го червня ц. р. прислала належність за майбутнє ч. 5-6/19, з гори. Колиб таких було більше.

Жертвуйте на фонд „Громадянки"

Започатковану Реґенсбурґом і Цуфенгавзеном збірку доповнює делегатура Ляндсгут сумою 15.— нм, Етлінґен 20, Ашафенбурґ (Воа Брілє) 10, — п. Сідило (Ван Дайк, Мічіґен США) 10. — нм. Хто черговий?

У ВСЬОМУ Є МЕЖІ...

В останньому часі ми є свідками неперебірчивої партійної „боротьби“, яка знаходить свій вислів у пресі. І з прикрістю мусимо ствердити, що форма і тон переходять межі найскромнішої пристойности. Сензаційні наголовки, які лоскочуть цікавість мас, мають збільшити почитність часописей. Чим годується сьогодні читачів, які стоять перед виїздом у світ — в чужий світ, в якому тяжко встоятися навіть свідомому українцеві? Чи може редактори ще і ще використовують останні числа своїх часописей, щоби впоїти в читачів віру у власні сили, щоби скріпити нашу організованість, щоби піднести авторітет проводу?

Деж там! цілі числа деяких часописей повні непристойних лайок, препарованих, сензаційних видумок, щоби валити всякий авторітет. Заклик до негації організацій і заклики до неплачення вкладок не переводяться. Як далеко можемо зайти з такими норовами? Чи не досить, що частина наших поселенців на нових місцях уже не зголошується до церков, не підтримує української преси, виминає свої організації та відтягається платити національну вкладку.

Так нищать свідомо все, що через кілька років збудували. А шкода, бо перед нами всіми тяжкий шлях еміграції, який вимагає організованости і карности.

Ми жінки з прикростю дивимося на все і болієм над цим станом. Зокрема ми не бажаємо втягатися ні в партійну розгривку, ні в той неперебірчивий спосіб газетної боротьби і не бажаємо собі таких виступів, як в ч. 5-6 „Українського Голосу“, де про доповідь п. Голови І. Павликовської написано там не то, що повну неправду (невірно зовсім і просто видуману річ, яку ніколи п. Голова не говорила), але спосіб подання цеї нотатки написано в грубо непристойному тоні.

Ми застерігаємося проти таких виступів і звертаємо увагу цим панам, що для людей, яким бракує „Кіндерштубе“ ми маємо числа „Громадянки“, де містимо відомости, як поводитися в світі серед вихованих людей.

Ірина Павликовська
Голова Об'єднання Українських Жінок на еміґрації
Мюнхен, Дахаверштрассе 9/II.

Мюнхен, дня 21 червня 1949 р.

До Шановного Пана Редактора Володимира Маруняка (Український Голос)

Мюнхен
Айнгерштрассе 25.

Шановний Пане Редакторе!

В 5-6. числі Вашого тижневника „Український Голос“ поміщено звідомлення з моєї доповіді в дні 31. травня ц. р. в Мюнхені. "Враження з поїздки по США і Канаді".

Дописувач подав зовсім невірно зміст моєї доповіді. Його твердження про це, що я подала, що „єдиною поважною організацією в Америці є... Організація Чотирьох Свобід України (ОЧСУ)“ — не відповідає правді, як і друге твердження про „хронольогічний поділ націоналістів“.

Подібних виразів, ані тверджень, я не уживала. В моїй доповіді я сказала:

1. Політичне життя українців в Америці скупчується в Українськім Конгресовім Комітеті, Головою якого є. п. Степан Шумейко уроджений в Америці. Він видає: Український Бюлетен в англійській мові і Український Квартальник. Поза Конгресовим Комітетом існує ще Організація Чотирьох Свобід України, яка покищо не є членом Конгресового Комітету.

2. На запит, чи працює ОДВУ, я відповіла що так, вона стоїть на позиціях націоналістів з 1939 року.

3. Про працю Українського Національного Об'єднання я подавала виразно, що це дуже добре зорганізована і здисциплінована організація. Тому прошу цю справу у Вашій часописі справити.

Я мушу лишень жалувати, що Ваша Редакція не скористала з наших запросин на пресконференцію, де я на письмі приготовила свій звіт і Редакція малаб була змогу користуватися вірними матеріялами.

Що до форми і тону цього допису — мушу рішучо застерегтися і займу становисько на сторінках жіночої преси.

Остаю до Вас з пошаною
Ірина Павликовська

Перші спостереження в Америці

(З листа до п. Д-р Ганни Журко).

Ще про Америку: бачила тільки Філядельфію. Це величезне місто. Вулиці суцільні ряди невеличких дво- і трьохповерхових домиків. Домики більш менш стандартні — внизу кухня і їдальня та „парлор“-вітальня. На горі бедруми-спальні, по одному на кожного. Кухня обладнана ідеально: велика шафа на всю висоту стіни для начиння. Газова кухонка, більша або менша. Лазничка разом з кльо. Обов'язково мати холодільник (рефріджерей), бо тут така спека, що все кисне і розтає. В пивниці, в кожній хаті, є піч, від якої йде горяча вода в калоріфери для огрівання і до ванної для умивання. Є автоматичні печі: ставите на таку температуру, яку хочете мати і піч сама пильнує: як що вище — виключає воду, як що нище — знову подає. Весь посуд миється в мильній воді. Сушилок для начиння ще не бачила — всі витирають. Для прання є різні машини: одна з двох валків, що крутяться електрикою. Туди треба білизну всовувати і пильнувати, щоб не закрутилась. Друга автоматична — накидаєте білизну, сиплете мило і ставите зпочатку на вижаття першого бруду. Машина сама регулює температуру води. Потім ту воду спускаєте помпою до кльо, ставите на „ляйнен“ або „сілк“ (льняне або шовк), сиплете мило і машина сама пере певний час, тоді спиняється — а ви коли маєте час, тоді полощете. Залізка теж регулюються на „сілк“, „ляйнен“ і „вул“ (вовна). отже нічого не можна попалити, хіба руку, об ручку — як я. Збивати білки чи мішати крем — машина. Молоти сухарі — машина. Всі — електрикою. Але попри те, що люди мало рушають мускулами, „власне жінки в хаті“, а може саме через те — всі бліді і всі завжди нездорові і всі ходять до лікарів. Їсти є всього сила-силенна — але кожний тут має свою дієту. Найбільше таку, щоб не товстіти. Якого я тут бачила жида — гора! Власник ресторану, де є і борщ, і пироги, і оселедці з цибулею і взагалі всі наші страви. Там його мабуть і розперло. Повітря тут не має — є суміш бензини з курявою. Вода передезинфікована. У Філядельфії сила негрів і останнім часом ті почали робити, а ля наші безпритульні: підбіжить під вечір або й в день на пустинній вулиці, вирве торбинку і втікає. Думаю, чи не від наших „братів“ іде наука. А вулиць порожніх тут дуже багато, бо ніхто не ходить, всі їздять. Проти кожного дому стоїть машина, бо ґаражі дорогі та при домах їх не має. По менших вулицях їзда тільки в один бік, бо з кожного боку вулиці стоять машини і по середині місце тільки для проїзду одної. Не знаю, як на фабриках і взагалі на праці, але всі тут бояться зусилля і бережуть своє здоровля на яке всі скаржаться. Словом, рай для лікарів.

Тут всі і досі під враженням депресії, бо тоді попропадали гроші в банках, потратили доми, які беруть на виплат і як одного разу не заплатив то гине все і тебе виганяють з того дому.

Українці тут не дуже багаті, як на Америку і страшенно від депресії потерпіли. Хати виглядають стандартно, але мило. Та по суті — те все тандита. Стіни в одну цеглину, паперові, а потім якимось папером в середині, облиплені але все заклеєне шпалєрами, зафарбоване, застелене добрим лінолєумом — і має фасон. Жити в них вигідно і приємно, але то все таке, що за 10 років тільки „на злом“. Може вони мають рацію, а не ми, що все любили робити „на віки“ — тай однаково нічого не маємо. Тут зовсім не оплачується наймати хату, бо те саме можна платити і мати власну. Бодай нема господаря, який може виповісти коли схоче. Жидів тут сила і на жидівські свята три чверти склепів зачинено і не має „темного“ хліба. Ті тримаються купи, а ми — в розтіч. Хіба що тепер їх комуністи розселять. Була я дурна, що продала пишучу машинку.

Цього листа давайте всім читати, бо не маю грошей на пошту.

ТРІЮМФ ЖИТТЯ

(Новелі й нариси. Авґсбурґ 1948. Накладом Р. Волчука).

То булаб правдива назва для нової книжки Софії Парфанович „Інші дні“, що напрошується сама собою. Не значить це, що скрізь і завжди маємо геппі-енд, щасливий кінець. Навпаки, частіше трапляються кінці трагічні, повні безглуздої жорстокости наших часів, коли здається, що можна впасти в розпач, зневіритись, відвернутись від життя і від людей. Але в цілому майже всі оповідання створюють настрій якоїсь певности, неподоланости життя.

Може це тому, що найбільша частина новель і нарисів присвячена змальованню жінки з літери великої і малої. Жінки, що бореться за батьківщину, і що змагається за життя хворого, що просто родить дитину і, виконавши свій обов'язок перед родом, покірно відходить у тінь, що зрікається кохання і щастя для того, щоб урятувати одну маленьку, довірену їй душу.

Люди і природа творять тут одну цілість, становлять одне нерозривне кільце земного життя, де нема початку і кінця, де людське тіло однаково важне, коли красується в хвилях моря, чи коли творить погній для нових квітів і нових дерев.

Над усіми дієвими особами і краєвидами, як невловима але завжди відчутна тінь, вітає батьківщина, те вічне почуття зв'язку з землею батьків, яке виліковує хворого, жене здорового на подвиг і зречення від щастя, і змушує жінку-лікарку вкласти в руку замученого бойовика шкляночку смерти. Бо смерть завжди йде поруч з життям, бо їй присвячено багато сторінок в цій книжці, де уважно і вдумливо, з лікарським скальпелем оперуються почуття і розкриваються несподівані глибини там, де здавалось би, не було надії знайти бодай проблеск людськости. Навіть вартовий в далеких сибірських концтаборах, совєтський, „перевихований“ злочинець, і той раптом виказує себе людиною, в якій живуть, присипані попелом брудних і нудних днів, людські почуття. Бо і над ним проходить несподівано всеоповиваюча тінь батьківщини, тінь країни і народу, де корінь життя лежить глибоко в землі і в людських душах.

Три складники має творчість С. Парфанович: спокійна аналіза почувань і фактів, пантеїстичне відчуття спільности з природою і землею, органічна, невідривна зв'язаність з своїм українським первнем, з батьківщиною. Четверта особливість: увага до жінки, до її психології, до її змагання у вихорі життя, від жадібного чіпляння за молодість і останки кохання з обов'язку, до спокійної і гідної саможертви для того самого обов'язку перед довіреною дитиною.

Жінка — корінь життя. Так її показує авторка: чи то на породільному столі, серед бомбардування і непевности, коли все завмерло від страху перед смертю, а жінка і лікар коло неї вперто, забувши за все, змагаються дати нове життя; чи то в концентраках Сибіру, коли жінці дається змога уникнути найтяжчого, відстати від родини, видряпатись і жити самій, а вона вперто і невідступно рветься до страхітливого трудового лагеря, бо там її чоловік і діти — і там її місце; чи то знову на операційному столі, де залишається тільки труп жінки, виснажений, стомлений боротьбою за життя, де смерть нібито перемогла, бо забрала собі матір, але вона і в смерти святкує перемогу, бо, вмерши сама, віддала всю себе за нове життя.

Другий корінь життя — природа і земля з лісами і горами, зелами і квітками, що в неустанній плодючості викидає все нові форми, фарби і краєвиди. Природа, вічно нова і вічно молода, безсмертна серед ненастанного умирання, вічна серед щохвилинної загибелі.

Третій корінь обіймає, споює, зв'язує і з'єднує жінку з природою, надаючи їм суворости посвяти, тепла змісту в боротьбі за безупинне творення і продовження життя. Все це подає авторка без надуманої пози, просто, безпретензійно і тепло. Читаючи читач входить в хвилі життя, тихі і ніжні в буденній обстановці, грізні і небепечні в бурю і непогоду. І виходить з них оновлений, переживши велике відпруження, сповнений спокійною мудрістю про непереможність життя та його творця — жінки, про одвічність природи, про ставання і повстання тої Батьківщини, любов до якої з такою силою проймає серця всіх героїв книжки „Інші дні“ маленьких, непомітних, звичайних, часом, трохи нудноватих людей будня, для яких не існує питання; чи треба служити Їй, а тільки питання: що я повинен робити для Неї.

Людмила Івченко.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА

видає на відзначення свого 75 літнього ювілею

ЕНЦИКЛОПЕДІЮ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Разом 800 сторінок великого формату, багато, люстрована, з кольоровими мапами і кольоровими таблицями — виходитиме з друку в десяти щомісячних зошитах.
Перший зошит з'явиться вже в червні ц. р.
Всі інформації подає і приймає замовлення

Verlag „Molode Zyttia“ „Junges Leben“, München, Dachauerstr. 9/II. USA Zone Germany,
або безпосередньо.
Sevcenko Society, München 62. Schlissfach 8, USA Zone Germany.

Енциклопедія Українознавства — в кожній українській хаті.

ВИШИВАНІ СЕРВЕТКИ

Ч. 1.

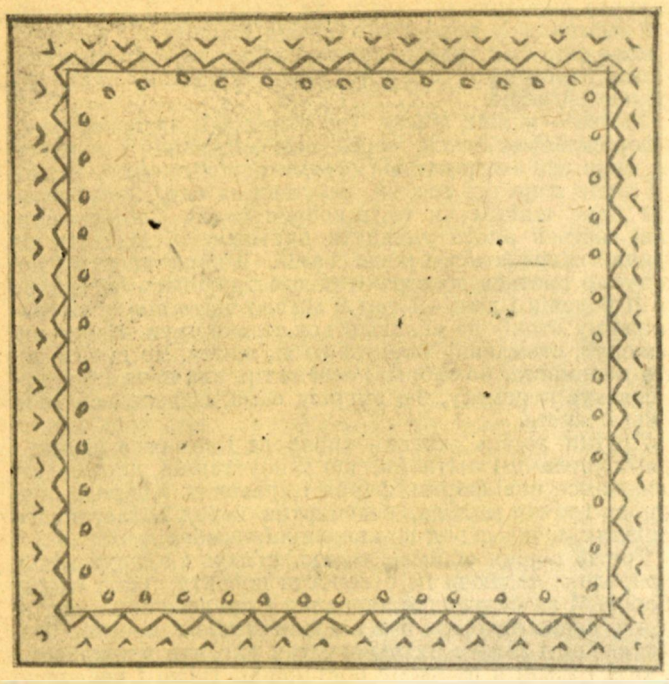

Взірець на серветку (ріг).

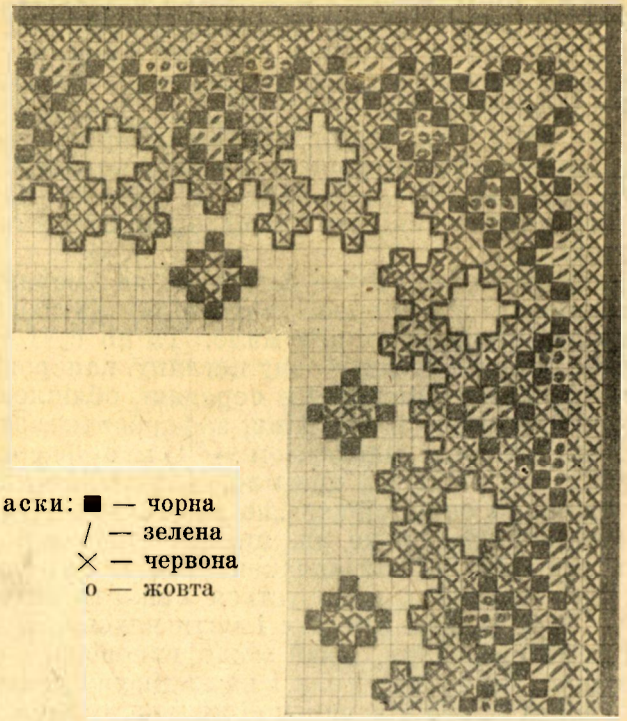

Краски: ■ — чорна
/ — зелена
× — червона
o — жовта

Ч. 1. Серветка з буковинським взірцем, виконана хрестиками та стебнівкою.

Ч. 2. Серветка прикрашена мотивами на рогах, які є злучені двома рядками маленьких мотивів.

Краски: ■ — чорна, × — червона, / зелена, // — синя,, o — жовта,

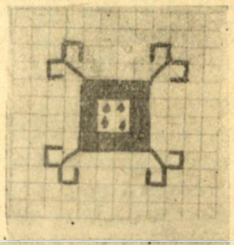

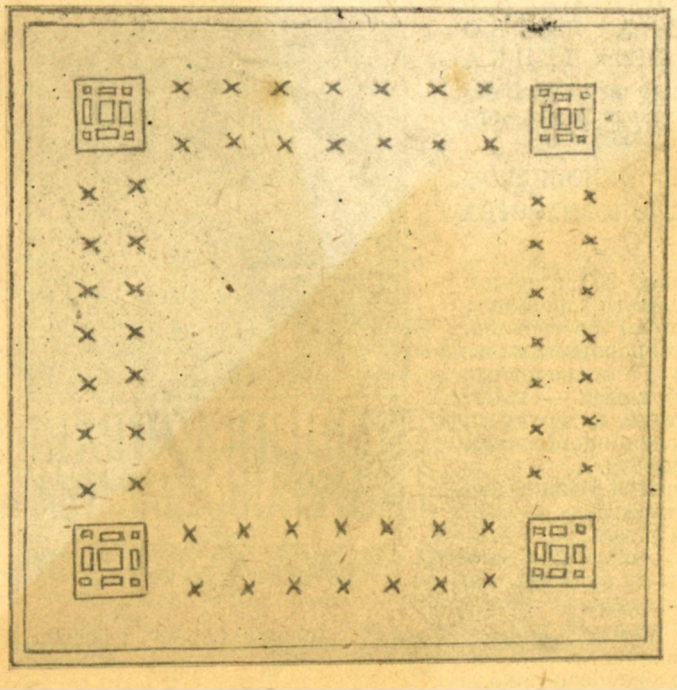

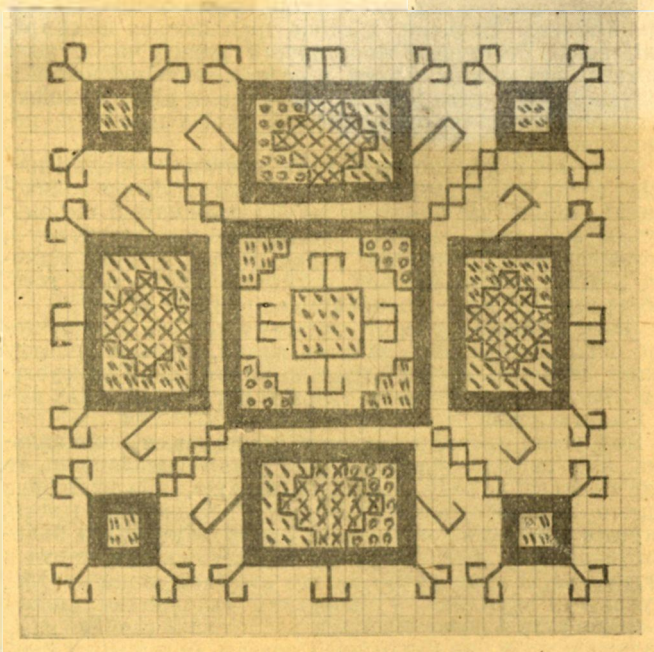

Мотив на ріг серветки.

Montly supplement to CZAS/TIME — Додаток до газети ЧАС — Друкарня А. Білоуса, Авґсбурґ.